

jako važna poročila. Prejel je srebrno svetinjo 2 razreda.

Dragonec Moser Peter bil je kot konjenik neki patrulji dodeljen. Ko je bila ta mala četa od nekega močnega sovražnega infanterijskega oddelka hudo in nenadoma obstreljevana, morala je v diru (Galopp) se nazaj umakniti. Pri tem je poveljnik padel raz konja, ki je brez jezdeca pobegnil. Dragonec Moser vlovil je konja ter ga v najhujšem sovražnem ognju svojemu poveljniku vrnil, ki si je tako življenje rešil ali da ni bil vjet. Odlikovan je bil s srebrno svetinjo 2. razreda.

Korporal Bradaschia Jozef je ponoči skozi patrolirande kozake z veliko nevarnostjo prinesel svojemu poveljništvu važna poročila. Nekega dne zvečer je bil poslan z jako važnim poveljem na zborovališče. S sabljo v roki se je moral preboriti skozi sovražne kavalerijske in infanterijske patrulje, kljub vsem zaprekam izpolnil je naloženo povelje temeljito in izvrstno. Kinča ga sedaj srebrna svetinja 1. vrste.

Rezervni vodnik Priberšek Anton dodeljen je bil poročevalnemu oddelku. Ta je imel spopad z močno sovražno kozaško patruljo, kojoj so našinci premagali. V tem boju zapazil je Priberšek, kako sta se dva sovražnika v neko hišo potuhnila. Brez da bi čakal na povelje podal se je k dotični hiši, zapovedal Rusoma, naj se udasta, kar sta tudi storila. To njetje je imelo pa zaradi tega posebno važnost, ker sta Rusa izpovedala tajnosti, ki so bile za naše čete visoke važnosti. Priberšek se je tudi že preje večkrat kot vrl in neustrašen vojak izkazal. Diči ga sedaj srebrna svetinja 2. razreda.

Rezervni korporal Češek Jozef pridelen je bil nekoč neki patrulji. Ko je ta v hud topničarski ogenj zašla, ki jo je prisilil da se mora umakniti, zaostal je korporal Češek v nekem močvirju. Ko se je po celo trudalnim naporu izkobil, je zapazil, da se je njegovemu tovarišu, rezervnemu korporatu Leisackerju enaka nesreča pripetila in da se ta kljub vsemu prizadevanju ne more rešiti iz svojega nevarnega položaja. Češek vrnil se je takoj ter med strašnim pokanjem šrapnelov priskočil svojemu tovarišu na pomoč in rešitev se je tudi posrečila. V plačilo dobil je srebrno svetinjo 2. razreda.

Korporal Ferjančič Valentin jahal je v svojem oddelku na patruljo črez neko mečvirje. Pri tem pohodu je poveljnik v močvirju obtičal. Ferjančič pa ga je izvlekel v nevarnosti izgube lastnega življenja iz njega ter ga tako rešil mučne smrti. Prejel je srebrno svetinjo 2. razreda.

Strážmojster Abel Janez prinesel je važna poročila o sovražnih pozicijah skozi najmočnejši sovražni ogenj in sicer v najkrajšem času. Podeljeno je dobil srebrno svetinjo 2. razreda.

Korporal Riegler Andrej in korporal Gajšek Janez zglasila sta vsakokrat, da želi prostovoljno iti pred patruljami opazovati sovražnikovo gibanje. Prinesla sta vsakokrat važna poročila. Njuna neustrašenost in pogumnost bila je ostalemu moštvu v lep izgled. Dabila sta oba srebrni svetinji 2. razreda.

Strážmojster Reichard R. jahal je kot poveljnik patrulje naravnost v sovražne vrste, atakira kozaško četo, ki je bila dvakrat številnejša, ta ga obkroži, in vendar se mu posreči, da se s vsemi svojimi vojaki srečno prebije. Neko drugokrat jaha na čelu infanterijskega oddelka ter zadene ob železniškem nasipu na sovražnika, ki ga hudo obstreljuje; kljub temu

jaha čez železniški tir do nekega mlina in mosta naprej, sporoči poveljujočemu stotniku, da most ni zaseden, nakar ta istega zastražiti da, kar je bilo za poznejšo bojevanje velikega pomena. Srebrna svetinja 1. razreda kinči sedaj njegova hrabra prsa.

Sprememba v finančnem ministerstvu.

Gen. Rat. Dr. v. Koerber Dr. Ritter v. Bilinski

Ta slika kaže podobi bivšega skupnega finančnega ministra dr. Leona viteza Bilinskega (rojen v Zaloszczyki v Galiciji) ter njegovega naslednika, tajnega svetnika dr. Ernesta Köberberja (rojen v Trientu na Tirolskem).

Nauk iz sedanje vojske.

Ta svetovna vojska je pokazala, kako potrebno da je, kmetijstvo v državi na tak način vzdrževati, da je ob česu vojne potrebnih živil v lastni državi dovolj. Jako potrebna je postala sedaj preosnova državne uprave, da postane ista ceneje in da bi se ogromni vojni stroški zamogli plačati.

Kot dolgoletni, tihi opazovalec prišel sem do prepričanja, da se kmetijstvo samo s podporami ne more zboljšati, temuž prizadevati si moramo, da tudi delavec kmetovanje začne ljubiti, ker je izključeno, da bi se zamoglo kmetijstvo brez kmečkih delavcev na višjo stopnjo povzdigniti.

Kmečkega delavca se je dosedaj malo upoštevalo; vzelo se ga je kot nekako potrebno zlo; država se je zanj malo brigala in če je slednjič opešal, dala se mu je barsška palica v roke. V vsakem drugem poklicu se za starost skrbi, in s tega je tudi razvidno, zakaj si ljudje s kmetov tako radi kak drug poklic poiščejo. Pri kmečkem delu ostanejo le tisti, ki niso za kaj drugega porabni. Nasledki tega pa so, da so se v naših krajih tisoče in tisoče oralov rodovitnih njiv spremenili v travnike in gozde, skoz to se tisoče in tisoče žita (zrnja) manje pridelalo, da se zdaj proti preje tisoče in tisoče glav živine manje redi in je na tisoče kmetij izginito, na in od katerih je preje tisoče zdravih in srečnih družin živelo! — Ta svetovna vojna je nam prinesla dokaz, da se tista država, ki svoje kmetijstvo zanemara, sama sebe uničuje, ker so glede pridobitve potrebnih živil vsi stanovci od kmetijstva odvisni.

Ker nas v tej svetovni vojski naši sovražniki ne morejo premagati z orožjem, nameravajo nas izstradati; in sedaj kliče prebivalstvo mest in industrijskih (obrtnih) pokrajin: „Vlada, preskrbi nam najpotrebnejših živil! Vlada izdaja sicer raznolične ukaze, a ne more živil iz zemlje izphati ali zanemarjenega hipno popraviti.

Morali bi zatorej, kadar čitimo bolečine v prsih, zbadanje v hrbtu, revmatične, protinske in nevralglične bolečine, pravočasno rabiti Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znakmo „Elsafluid“, da zlo, če mogoče, zadušimo v kali. To se nam bo a tem staropreizkušanim sredstvom tudi lahko posrečilo.

Sami smo se večkrat o tem prepričali in tudi mnogi zdravniki potrjujejo dobre uspehe Fellerjevega fluida z znakmo „Elsafluid“. Gospod dr. Jožef Estmeister, Wildenau, pošta Aspach, piše, da je pri vsakdanjih molitvah zdravja Fellerjev fluid izborna služil. Gospod

Sedaj se je uresničilo, kar je gospod deželno-brambeni minister baron Georgi v državnem zboru rekel: „Ne zamorem se sprijazniti z dobavo živil za armado iz inozemstva, temuž hočem iste v slučaju vojske iz naše države imeti.“

Zanpljivo upamo, da se našim sovražnikom ne bo posrečilo nas izstradati, toda primanjkljivost živil je dokazala, da imajo vsi stanovci tehtni vzrok k povzdigi kmetijstva po svojih močeh pripomoči; vlada pa bode imela nalogo, da vpelje splošni glavni davek (morebiti po 2 kroni na glavo), iz kojega bi vsak delavec, ki nima svojega premoženja da bi se zamogel v starosti sam preživeti ali ki nima kakega penziona po izpolnjenem 60. letom svojega življenja dobival starostno preskrbo v znesku 20 kron na mesec, tisti pa, ki so bili zaposleni kot oskrbovatelji živine že po svojem 55 letu imeli to pravico in to zaradi tega, ker morajo ti le tudi ob nedeljah in praznikih opravljati svojo službo, medtem ko drugi počivajo.

Da se kmečki delavec zunaj na kmetih — dokler se še mora gibati in lahkješa dela opravljati — z 20 kronami zamore preživeti, to dokazuje viteza P. T. d. Tesendorfova ustanova. (Ritter v. P. T. d. Tesendorff Stiftung) za stare in onemogle služabnike z 20 kronami na mesec. S tem bi se zamogla ljubezen do kmetijstva povečati.

Naloga vlade naj bi bila tudi, skrbeti za to, da mala kmečka posetja ne izginejo do zadnjega (v enotah velikih) in da tisti, ki si tako posestvo uredijo, ki bi zamoglo 5 oseb pošteno preživeti — a ne črez 15 —, dobijo od pošne hranilnice potrebni kapital na 3% izposojen proti dolgoletni amortizaciji in da so za dobo teh let prosti plačevanja hišno-razrednega in zemljišnega davka. Ta izpad zamogel bi se poravnati s zvišanjem zemljišnega davka pri tistih, ki posedujejo na tisoče hektarov gozda; tisti pa ki obširne gozde zaradi svojega lovskega športa zagradijo, plačali naj bi davek, kakoršen je za parke predpisan.

Mali posestnik ne redi nam samo živino, on je tudi vzreditelj zdravega ljudskega zaraščaja, vzdržuje mesta in industrijske kraje povrhu pa še odrajtuje največ krvnega davka, ker daje državi najzdravejše in najkrepkejše vojake; in zategatelj mora se ga v interesu države braniti. Ta naredba zabranila bi tudi ob enem izseljevanje v Ameriko, ker bi na ta način ljudje tudi doma zamogli se za svoje stare dni zasiguriti.

Da je preustroja državne uprave potrebna in da dobimo cenejo vlado, utemeljil je državni poslanec dr. Steinwender ter dokazal, da bi se dalo letnih dvesto milijonov kron prihraniti, ako bi Avstrija svojo upravo po vzgledu zvezne Nemčije prirojila. Dokazal je tudi kot mož večšak kako se zamorejo neizmerni vojni stroški poplačati, brez da bi mali posestniki prizadet.

Ukaz c. k. štajerskega namestništva z dne 26. januarja 1915, drž. zak. št. 13, s katerim se prepoveduje obrtno pripravljanje peciva iz testa na drožah in maslenega testa.

Da se tudi za naprej nemoteno oskrbuje ljudstvo z moko, se na podlagi § 7 cesarskega ukaza z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, ukazuje:

Za sedaj se prepoveduje obrtno pripravljanje peciva na kvasnicah in drožah v smislu Codex alimentarius austriacus (v katerih so kot glavne sestavine moka, mast, surovo maslo ali

dr. Kittel, Kralj. Vinogradi, piše, da je Fellerjev fluid v svoji praksi rabil z izbornim uspehom, in tako sodijo mnogi drugi zdravniki.

Pri trpljenju vsled prehlajenja in pri bolečinah vseh vrst je zanesljiv pomočnik in bi ga naši bralci morali vedno imeti v hiši, ker 12 steklenic stane samo 6 kron franko.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znakmo „Elsakroglice“, 6 škatlic za 4 K 40 vin. bi morali naši bralci za varstvo proti želočnim težkočam, zagatenju itd. naročiti pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 241 (Hrvatsko).

Mali sovražniki.

Vkljub vsej človeški previdnosti, vkljub vsem modrim napravam sopil, nosu, ust, žrela in vratu, vendar premnogi majhni sovražniki v obliki pra-hu, bolezenskih kali in bacilov vdirajo v sopila. S temi malimi, ali zaradi njih nesterila prav nevarnimi sovražniki imajo naša pljuča noč in dan srdit boj. Da v tem boju zopet in zopet zmagamo, treba nam je zdravih prsi in se moramo vsaj na zunaj varovati bolečin in motenju

jedilne masti). jajca, mleko in majhne množine sladkorja, kakor kolači, brijohi, potice, pustni krapi itd. izvzemši suhor, ter obrtno pridelovanje maslenega (listnato tankega, penastega) peciva.

Za obrtno pripravljane belega peciva ne velja ta ukaz.

Kot obrtno je v smislu tega ukaza smatrati vsako pecivo, ki se prideluje v ta namen, da se oddaja drugim ljudem proti plačilu.

Izvzeto od določb tega ukaza je obrtno pravljenega omenjenega blaga, ki se prideluje za oddajo na zdravilišča ali okrepčališča po njih izrecni pismeni po množini in vrsti natančno določeni naročbi.

Prestopki tega ukaza se kaznujejo po podlagi § 11 cesarskega ukaza z dne 20. aprila 1854, drž. zak. št. 96, z denarno globo od 2 do 200 K ali z zaporom od šestih ur do štirinajstih dni, kakor je ena ali druga kazen po okolnostih primernejša ali bolj učinkujoča.

Ta ukaz je javno nabiti z razločno čitljivim lepakom v obratih pekarij in slaščičarn ter v gostilniških in točilnih obrtvališčih.

Ta ukaz stopi v veljavo dne 1. februarja 1915.

Sedmine.

Na Štajerskem še obstoji skoro vsepovsod navada, da se služijo po smrti takozvane sedmine. Tudi revnejši sloji se ne ustrašijo čestokrat ne malih izdatkov, ktere si naložijo s tako prireditvijo in potem težko poravnajo stroške za sedmino.

Tako sedmine pa so navadno žalibože pravcate pojedine in prilika za pijančevanje ter imajo dostikrat zle posledice. Tudi straženje pri mrličih v hiši žalosti, kjer zaostali žalujoči pogosto povabljeni in nepovabljeni goste, z mnogimi ljudmi nima drugega smotra, kakor se napiti, ne pa moliti za ranjkega.

Sedanji čas pa zahteva od nas v vseh človeških položajih velike resnobe, po možnosti varčevanja v posameznem in v občini s sredstvi, zlasti tudi z živili; opustili bi naj toraj posebno vsake nepotrebne izdatke, bodisi v denarju, bodisi v blagu.

Ako opustimo sedmine, straženje mrličev itd., prihranimo si denarja in živil in služimo na ta način očetnjavi, katero sovraznik hoče izstradati. Najno toraj pozivljamo meročajne činitelje, naj zastavijo ves svoj vpliv, da se opustijo navedene prireditve in vplivajo na to, da se ohrani spomin na ranjke na drug način, recimo z darili v občekoristne namene.

Našim črnovojnikom za slovo, zaostalim pa v tolažbo!

Na tisoče naših rojakov, oziroma sodržavljancev zapustiti je moralo zadnje dni svoje starše, sestre in brate, tisočeri svoje tužne žene in ljubke otročice, ločiti so se morali za neznan čas od svojih srčnih prijateljev in dobrih znancev, ter se uvrstiti med tiste, koje kliče cesar in domovina takrat, kadar hoče kak roparjen ali zvit sosed našo posest zmanjšati ali nas celo žno vred decela uničiti.

Častna je naloga se postaviti za domovino in vladarja v bran; pa tudi težavna je, zlasti v sedanjem slučaju, ko je nas in našega zvestega zaveznika na tako zahrbtn način napadla skoraj cela Evropa.

Prepričani smo, da so šli naši vrli mladeniči in močje z navdušenjem pod orožje, s kojim bojo ukrotili morilce in roparje ter njihove hinavske zaveznike.

Vsemogočni, večni in pravični Bog naj jih vodi in čuva na vseh krajih in v vseh stiskah, da bojo enkrat prišli okinčani z vencem slave zopet med drage svoje v ljubi domači kraj!

Vi pa, ki ste ostali doma in se kot stariši bratje, sestre ali otroci s težkim srcem ločili od vpklicanih, ne žalujte preveč za njimi! Uverjeni bodite, da grede za pravično stvar pod orožje cesarjevo, ki še nikdar ni klical svojih zvestih državljancev, ako ni to zahtevala skrajna sila! Po dokončanem zmagoslavnem boju vrnil se bodoje zopet veseli med Vas!

Če pa bi že enega ali drugega ne bilo več

nazaj, tedaj se tolažite s prepričanjem, da je bila to volja božja, in da je bil v resnici vojščak po Kristusovih besedah in kot tak sprejet med trume izvoljencev božjih v večnem rajul.

Dopisi.

Iz Uršine gore. Pač malo kdaj se sliši iz Starigatrga kaj. Ali sedaj ob teh resnih časih bi vendar rad poročal o naših hrabrih fantih in možih, katerih je iz naše primeroma majhne občine veliko ošlo na vojno. Posebno vrli so gotovo sinovi našega grobokopa Gostenčnika. Prvi, Juri Gostenčnik, služi kot feldvebel pri kaiserschützah št. 4, se je hrabro bojeval na severu in bil tudi težko ranjen že v začetku vojne. Po daljšem zdravljenju se je pred kratkim zopet vrnil na severno bojno polje ter bil drugič težko ranjen. Drugi sin Franc, orožnik v Bosni, je bil prideljen po izbruhu vojske k štreif koru na južnem bojišču, kjer se je posebno hrabro bojeval in tudi zadobil težke rane, vsled česar se je moral vrniti nazaj k svoji prejšnji službi. Mlajša dva sinova Alojz in Hans, pa že težko pričakujeta vsak pri svojem regimentu, kedaj da pojmeta nad sovražnika. Ravno tako so se bojevali posestnika Fišerja sinovi, toda eden je že 24. januarja 1915 v neki bolnišnici umrl vsled ran. Drugi, Janez Fišer, pa se pogreša že od decembra lanskega leta. Tretji sin Alojz pa se še vedno hrabro bojuje v Karpatih in je bil povsod srečen v bojih; čeravno so streljali sovražniki na sto korakov in še bližje na njega, pa je vendar zdrav in čvrst ostal. Tudi odlikovanih je že nekaj naših fantov, kakor Jožef Kotnik ter Mihael Wresovnik, oba s zlatim križcem. Dobil pa smo tudi poročilo, da že nekaj naših vrlih fantov počiva v daljnem kraju, ko so junaško prelili svojo kri za ljubo Avstrijo.

Izjava. Podpisani urednik „Štajerca“ Karl Linhart izjavlja, da je vsled napačnih informacij s strani občanov občine Sv. Štefan pri Šmarju tamošnjega župana in načelnika krajnega šolskega sveta G. P. Zakoška v tem listu opetovano na časti žalil in mu očital nerednosti v njegovem poslovanju kot župan in načelnik krajnega šolskega sveta. Ker sem se pa prepričal, da so vsa očitana glade njegovega uredovanja popolnoma neresnična, jih prekličem v vsem obsegu in obžalujem vrhu tega tudi druge napade na njegovo osebo. Tudi se zavežem, da ga ne bom v bodoče v nobenem oziru več napadal in žalil.

Karl Linhart
urednik „Štajerca“

Razno.

Novice iz Koroškega. V ruskem jetništvu v Sibiriji je gospod učitelj Alojz Oberbichler iz Ettendorfa, kojega so kot rezervnega korporala (enoletni prostovoljec) že pri 1. mobilizaciji poklicali. V sedmem infanterijskem polku udeležil se je bitke pri Grodek v Galiciji, kjer je bil težko ranjen in nato od Rusov vjet. 15. dec. m. l. je poslal pismo (cenzurirano seveda) iz Irkutska, ki je došlo 7. februarja v domačijo. Med drugim piše: „Ne vem sicer, če te bojo te vrstice našle, ker v lepo domovino je daljna pot. Kakor razvidiš iz pisma, tičim sedaj globoko v Sibiriji, 30 dni vožnje z vlakom od Lemberga. Kedaj bodem spet videl svojo ljubo Koroško! Moj Bog, tako sem odrezan od vsega sveta, predstavljam si zamoreš, kako da se mi toži po ljubi domovini. Domotožje, mraz, mnogoktero pomanjkanje, ti so moji tovariši. Hvala Bogu, da sem še zdrav in še imam vse ude; koliko jih je tukaj, ki so še revnejši od mene! Ta vojska je strašna. Koliko jih bo, ki ne bodo več videli domovine. Ako prejmeš moje pismo, odpiši mi takoj, piši mi mnogo, kako se vam godi in kaj moj fantek dela; ubogi črviček nima sedaj ne matere ne očeta.“ (Mati je namreč umrla na porodu tega fanteka dne 18. aprila 1913.) Upam, da se bode za fanteka skrbelo. Radoveden, boš s čim si kratim čas? Dolgočasno je. Zaradi hudega mraza ne moremo na spreboj; sedimo večinoma v barakah, 120 mož v enem prostoru skupaj. Iz kruha smo si naredili šahfigure. Denarja nima

noben več, sicer bi si lahko kaj olajšali. Stanujem približno 4 km od Irkutska; v mesto smemo le s posebnim dovoljenjem. Še nisem bil tamkaj, samo zvečer svetijo luči sem k nam. Z nami se dobro ravna. — (Ta dva pomišljaja sta sumljiva! Op. ur.) Ruski vojaki so dobrodušni. Sedem tednov sem bil v Lembergu v garnizijski bolnišnici i. t. d.

Umrl je v Ptuj v vojaški bolnišnici črnovojniški infanterist Franc Grill; star je bil 38 let. Ranji je bil skrben gospodar, izobražen mož naprednega mišljenja in jako ustrezljiv tovariš vsakemu, s komur se je poznal. Zaduji čas je bil dodeljen vojaški bolnišnici kot strežaj ali verter, nalezil si legar ali tifus, vsled kojega je moral umreti. Zapušča vdovo s petirimi majhnimi otroci. Bodi mu zemljaka lahka!

Povodenj imajo sedaj na Laškem, kjer so reke Arno, Reno in Bizencio izstopile ter mnogo krajev preplavile. Rim je bil na več mestih ogrožen.

Cigani se klatijo po Koroškem; posebno v Rožni dolini so za prebivalstvo huda nadlega. Goljufajejo in krađejo, kjer se le da. Neki ženi so na jako zviti način izpleli 145 kron. Ali bodoje oblasti to še dolgo trpele?

Vrl črnovojniki zabrani grozno nesrečo. Pri Mallnitzu na Koroškem vsul se je velik snežen plaz na železniško progo in zasul železniškega čuvaja. Črnovojniki Christian Mannhart, ki je tam blizu na straži stal, ter se pravočasno skrivil v železniški predor, rešil si je s tem življenje. Vedel je, da pride v pol uri vlak. Šel mu je nasproti in je trikrat izstrelil, nakar se je vlak še pravočasno ustavil. Čuvaja so tudi še živega izkopal.

V Srbijo so vdrl Albanci ter več pokrajini zasedli, iz katerih so se jim morale srbske čete umakniti. Bog ve, kaj se iz tega še izčim.

Zavezni nasprotniki so medsebojno že nezadovoljni. Eden drugemu predbaciva, da premalo stori in ničesar vspešnega ne doseže. Verjamejo jim in sprevidimo opravičenost njihovih tožb. So se pač o naši obrambni moči temeljito preračunali. V inozemstvu začeli so novejši čas o nas čisto drugače misliti, kakor še pred kratkim. Na zaupanju smo si veliko pridobili in tudi na ugledu.

Umrla v Ameriki, Millwanke, Wisconsin, je naša dolgoletna naročnica gospa Ana Podgoršek v 67. letu svoje starosti.

Gospodarske.

Ministerski ukaz glede klajne živine. S 1. januarjem tega leta se je razveljavil ukaz z dne 14. oktobra 1914., glasom katerega je bilo omejeno klanje telet, starih pod 6 mesecev; zaklati se je smelo taka teleta samo z oblastvenim dovoljenjem.

Ker pa je bilo v interesu kmetijstva in narodnega gospodarstva sploh, da ostane še nadalje v veljavi naredba, katera se je uvedla izpočetka samo v poskusno svrhu za nekaj mesecev in sicer v prid posledice pomnožene izreje telet, zato je izdalo c. kr. pojedelsko ministerstvo, sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve in trgovino, sedaj iznova ministerski ukaz, s katerim se podaljša za dobo izrednih razmer, provzročen h po vojnem stanju, veljavnost navedenih določb glede omejitve klanja telet; te določbe se pa ob enem bistveno razširijo.

Ker so se semjni neprenehoma prenapolnjevali s klavno živino, ker je nadalje zmiraj naraščalo število živinčet, ki so se zaklala, a so bila sposobna za rejo, končno ker se je opetovano vgotovilo, da se je zaklalo visoko brejo živino, kar je vredno velike graje z živinorejskega, kakor tudi iz narodnogospodarskega stališča. V sedanjih razmerah celo obžalovanja vredno, zato je bilo na vsak način potrebno, da so se dosedanje določbe z ozirom na to živino raztegnile.

Temu primerno se je z ukazom z 23. decembra 1914, drž. zak. št. 353, stopivšim v veljavo s 1. januarjem 1915, v interesu živinoreje, kakor tudi bodoče aprvizacije z mesom in mlekom, prepovedalo klanje takih krav, telic in svinj, ki kažejo očitne znake brejosti. Določba, da se smejo zaklati živinčeta samo z oblastvenim dovoljenjem, dovoljenjem občinskega predstojnika oziroma strokovnega organa, katerega imenuje policična okrajna oblast, se je raztegnila na teleta, telice in vole do starosti 2½ let in na bikce in bike do starosti 2 let.

Ako se bo hotelo doseči s pomočjo ukaza nameravani namen, tičoč se pospeševanja izpodreje živine, se bo moralo naravnost odrediti oblastveno dovoljenje. V izjemnih slučajih pa se dovoljenja vendar lahko da, zlasti če tele že na zunanje ne kaže sposobnosti za izpodrejo, če so živinčeta boleha, če imajo pogrške in če se slabo razvijajo — pri čemur se je seveda treba vedno ozirati tudi na taka živinčeta, katerih meso podelajo mesarji v klobase, — nadalje če v resnici primanjkuje potrebnih hlevi ali na krmje za živino, kakor tudi tedi.